

dem, der ønske Afløsningen, men de ville paa den anden Side ikke gaa imod Staten, og ønsker Staten en Afløsning, ville de ikke hindre den, men forlange naturligvis at blive behandlede ligesom de andre, og at den Ejendom, der er lagt hen til Kirken — hvad enten den juridisk tilkommer Kirken eller ikke — dog maa betragtes som Kirkens moralske Ejendom, som der ingen Grund er til at røre ved i dette Øjeblik. — Jeg kan være enig i, hvad der blev udtalt af det ærede kongevalgte Medlem (Steffensen) med Hensyn til Anvendelsen af Pengene. Det maa bestemte fastslaaes, at de Penge ikke kunne gaa ind i Statskassen, men maa vedblivende være et særligt Fond. Det er muligt, at Forholdene for Præstetiendens Vedkommende ere saa indviklede og vanskelige, at man bliver nødt til at foretage en Afløsning alene for Kirke- og Kongetiende og lade Præstetienden blive uden for. Derved bliver Statsbidraget meget mindre, og saa bliver det lettere at gaa et Skridt videre, naar Tiden en Gang kommer dertil. Skulde det ikke lykkes at føre en Tvangsaflysningslov igennem, mener jeg, at det godt kan gaa an at forbedre den nuværende Lov, navnlig derved, at man baandlægger den hele Kapital for Kirketiendens Vedkommende og fører Præstetienden ind under den almindelige Tiendelov. Den nuværende Tiendelov har ogsaa virket alt for kort, til at man uden videre kan kassere den.

Ahlefeldt-Laurvig: Det foreliggende Lovforslag staar, forekommer det mig, i en vis Forbindelse med flere andre Lovforslag, som for Øjeblikket ere for paa Rigsdagen, nærmest Loven om visse Skatters Overførelse til Kommunerne. Jeg gaar ud fra, at naar disse Lovforslag ere komne frem og blevne billigede fra de fleste Sider, er det ud fra den Tanke, at Landmændene ikke nu sidde saa godt i det, som de gjorde før, tværtimod. Den Kamp, Landmændene nu føre for Tilværelsen, er haard, og man kan endogsaa sige uden Overdrivelse, at Landbostanden er den Stand her i Riget, som har det vanskeligst i pekuniær Henseende. Man har, antager jeg, fremsat disse Love og billiget dem, fordi man mener, der var Grund til nu at yde Landmanden Hjælp, om ikke direkte saa i alt Fald derved, at han lettedes for de Byrder, der have hvilet og hvile paa ham. I andre Lande fordres der jo en ganske anden Hjælp fra Statskassen til Landboerne. Se vi hen til vore Naboer i Nord og Syd, kunne vi se, hvilke Fordrin-

ger der stilles, og hvilken Hjælp der ydes Landmanden i Form af Korntold, Udførselspræmie o. s. v. Der kan man tale om Hjælp og maaske tale om en Gave, men jeg vil som Landmand og som havende mit Erhverv paa Landet bede mig fritaget for dette Udtryk „Gave“ over for det, der forlanges her. Der er ikke Tale om Gave. Det, der fordres fra Landbostandens Side, fra de større og mindre Landmænd, Gaardmændene og Bondestanden i det hele, er ikke nogen Gave, men det er simpelthen dette, at Skatter, der have hvilet, efter min Mening i alt Fald, uretfærdigt baade paa Landbostanden i Almindelighed og paa Bondestanden, som her er Tilfældet ved Tienden, skulle afskaffes. Altsaa, det er ingenlunde nogen Gave. Og naar de andre Lovforslag, som vi Landboere ønske, gaa ud paa, at Skatter skulle gaa over fra Staten til Kommunerne, vil det i Grunden kun sige, at Landmanden derigennem vil lettes for Skatter. Noget lignende er Tilfældet her. Bondestanden siger: Vi have i mange Aar maattet bære paa denne Skat — man kaldte den nu en Skattebyrde, eller hvad man vil, det er en Byrde, der har hvilet paa Bondestanden i lange Tider — og den ønske og fordre vi løftet fra vore Skuldre.

Det foreliggende Lovforslag er i Grunden ikke andet end nogle Ændringer til Loven af 1894. Denne Lov har ikke ført til Maalet. Der er nok sagt, at der er afløst en Del Tiender, jeg er meget uvidende paa det Punkt, jeg ved ikke hvor mange, men det er sikkert nok højst ubetydeligt, om der overhovedet er afløst Tiender siden 1894. Jeg siger slet ikke, at det er nogen daarlig Lov, tværtimod, det er en meget god Lov, men den har ikke ført til Maalet, og for at man skal kunne naa dette Maal, at Tienden afløses, maa vi have en anden Lov. Om det nu skal være en Lov som den, dette Forslag gaar ud paa, eller en noget lignende, skal jeg ikke komme ind paa, men det er utvivlsomt, at skal det nytte noget, maa Statens andre Borgere eller Staten i det hele taget gaa med til at yde Hjælp til Bondestanden. Det gaar paa samme Maade med de direkte Skatter. Det paagældende Lovforslag gaar foreløbig ud paa, at en Tredjedel af Gammelskatten skal gaa over til Kommunerne, men Folk maa være meget naive, naar de mene, at vi Landmænd og Landboere i det hele taget ville standse ved en Tredjedel, vi ville naturligvis af med det hele, og der bliver ikke Tavshed omkring i Landbokredse, før vi faa det alt sammen